

DRAMATİK KÖYLÜ OYUNLARI

ERKEK OYUNLARI

(Evlenme töreni bir geçiş ritüelidir. Bugün de halâ bazı yörelerimizde yaşayan bu gelenek gereği, damat bekârlık yaşamına ait olan tüm giysilerini çıkarır, yerine evlilik kurumunun, yeni yaşamın simgesi olan damatlık giysilerini davul, zurna ve türkülerle arkadaşlarının yardımıyla giyer).

KÖYLÜLER

- Getirin Hakko'yu
Giydirin Sakko'yu
Mübarek olsun ağabeyim
Gelinle güveyi.
- Getirin küleyi
Giydirin köyneği
Mübarek olsun ağabeyim
Gelinle güveyi.
- Getirin heleyi
Giydirin yeleşti
Mübarek olsun ağabeyim
Gelinle güveyi.

(Halay bittiğinde damat da giyinmiştir).

1. KÖYLÜ

- Arkadaşlar, düğünümüze hoşgeldiniz. Tahsin Ağa'nın düğününü şenlendirmek için bir oyun çıkaralım.. Maksat düğün şenlensin...

KÖYLÜLER

2. KÖYLÜ

- Tamam. Kabul. Oynayalım. Çıkaralım.

1. KÖYLÜ

- Ne oynayalım.

KÖYLÜLER

- Değirmenci'yi oynayalım.

1. KÖYLÜ

- Tamam, Değirmenci'yi oynayalım.

- Ama önce kim neyi oynayacak, onu belirleyelim.
Hani bizim değirmenci?

(Köylülerden biri öne çıkar).

Tamam, sen değirmenci ol.. Gözlerin fel fecir okuyor, sen Kurnaz Kardeş'i oyna.. Sen de Sefil Kardeş'i.. Tahsin Ağa sen Hakim ol.. Ben Muh-tar'ı oynuyorum.. Sizler de değirmen taşı olun.

(İki kardeş davul ve zurna eşliğinde Adıyaman-Galuç dansı ile buğday ekme ve ekinleri biçmeyi yansılarlar).

KURNAZ KARDEŞ - Ohh.. Ektik, biçtik harmanladık. Buğday ilen samanı ayırdık. He mi kardaşım?

SEFİL KARDEŞ - He ya..

KURNAZ KARDEŞ - Vay benim canım kardeşim. Gel seni bir öpem canım kardeşim.. Ohh.. Ohh.. Şimdi ben diyom ki canım kardeşim, şu buğday ilen samanı aramızda bir pay edelim.

SEFİL KARDEŞ - Edelim.

KURNAZ KARDEŞ - Şimdi ben diyom, diyom, diyom, diyom ki canım kardeşim, bu saman sana, buğday bana.

SEFİL KARDEŞ - Yahu kardeşim, senin bir ineğinle danan var. Samanı onlar yer. Yoksa kışın ölürler. Samanı sen al, buğdayı da ben alayım.

KURNAZ KARDEŞ - Yok canım kardeşim. Ben zaten ineğinen danayı kışın kesecem. Onun için diyom, diyom, diyom, diyom ki, saman sana, buğday bana.

SEFİL KARDEŞ - Yahu kardeşim, senin malın var, davarın var. Ben samanı napıyım? Samanı sen al, buğdayı da ben alayım.

KURNAZ KARDEŞ - Benim sazan kardeşim, benim saman kardeşim, saman sana çok lazım kardeşim. Senin odan var mı?

SEFİL KARDEŞ - Var.

KURNAZ KARDEŞ - Soban var mı?

SEFİL KARDEŞ - Var.

KURNAZ KARDEŞ - Onun için diyom, diyom, diyom ki benim canım kardeşim, samanı odada kışın yakar kızınırsın. Ben de buğdayı yersem, soğuktan bokum donar, tir tir titrerim garı.

SEFİL KARDEŞ - O zaman ben bunu kabul etmiyorum. Samanı da, buğdayı da pay edelim.

KURNAZ KARDEŞ - Uzatıyon ama kardeşim. Neyinen pay edelim? Ölçümüz yok, terazimiz yok.

SEFİL KARDEŞ - (Kasketini eline alır). Benim bir leğençem var, onunla pay edelim.

- KURNAZ KARDEŞ - (Sinirlenir) İyi kardeşim, ver leğençeni, gel edelim.. sinir ediyon adamı... Bir bana, iki, üç bana.. Bir sana, iki-üç, üç, üç sana.
(Kendisi üç ölçü almış, kardeşine iki ölçü vermiştir).
Bir bana, iki, üç bana.. Bir sana, iki-üç, üç, üç sana..
- SEFİL KARDEŞ - Yok kardeşim, kabul etmem ben bunu. Seninki fazla oldu, benimki az oldu. Bu sana, bu da bana (Yer değiştirirler).
- KURNAZ KARDEŞ - Yok, bu sana, bu bana. Benim canım kardeşim ne fark eder?
(Yer değiştirirler).
- SEFİL KARDEŞ - Kabul etmem. Seninki fazla oldu, benimki az oldu.
- KURNAZ KARDEŞ - Ne farkeder kardeşim? İkisi de aynı.
- SEFİL KARDEŞ - Kabul etmem. O zaman muhtara gidelim. Muhtar..
- MUHTAR - Ne var lan?
- KURNAZ KARDEŞ - Muhtar emmi, biz bu saman ilen buğdayı sazan kardeşimle aramızda pay edemedik. Sen bize pay ediver sevabına diyom.
- MUHTAR - İkiniz de bana razı mısınız?
- KARDEŞLER - Hee, razıyık..
- MUHTAR - Sonra nizah falan istemem.. Bir sana, bir sana, bir, iki bana. Bir sana, bir sana, bir, iki bana. Eyvallah bana.
(Muhtar buğdayı alır gider, iki kardeş arkasından bakabilir. Zurna acı bir uzunhava çalmaktadır).
- KURNAZ KARDEŞ - Yahu, buğday etsem, unluk kalmıyor, unluk etsem buğdaylık kalmıyor, herkes bana oyun ediyor. Bir değirmenci var. Ben de gidem, ona oyun edem.
(Kurnaz Kardeş boş bir tuluğu şişirir. Köylülerden birkaç kişi türkü söyleyerek yerinden kalkar ve birbirlerinin omuzundan tutarak bir daire oluştururlar ve daireyi sağa doğru döndürürler. Değirmeni yansılamaktadırlar).
- DEĞİRMEN - Değirmen üstü çiçek
Oy kızlar naz eyleme
Orak getirin biçek
Ölürem kızlar naz eyleme.

- KURNAZ KARDEŞ - Selamünaleyküm değirmenci.
 DEĞİRMENCİ - Aleykümselam.
- KURNAZ KARDEŞ - Şu tuluk dolusu buğdayı sabahınan un yap. Ben sabahınan gelip alayım.
 DEĞİRMENCİ - Şuraya bırak. Ben onu öğütürüm. Sabahınan gelir, onu alır götürürsün.
 (Kurnaz Kardeş tuluğu bırakır, gider).
- DEĞİRMEN - Değirmen üstü çiçek
 Oy kızlar naz eyleme
 Orak getirin biçek
 Ölürem kızlar naz eyleme.
- KURNAZ KARDEŞ - Selamünaleyküm değirmenci.
 DEĞİRMENCİ - Aleykümselam.
- KURNAZ KARDEŞ - Sabahınan oldu. Gelip unumu, tuluk dolusu buğdayımı alayım, gideyim dedim.
 DEĞİRMENCİ - Senin un uçtu.
 KURNAZ KARDEŞ - Yahu nasıl uçar?.. Bir tuluk dolusu. Temiz yudum, yıkadım. Kardeşim uçar mı yahu?
 DEĞİRMENCİ - Senin tuluk boş.
 KURNAZ KARDEŞ - Benim tuluk dolu.
 DEĞİRMENCİ - Senin tuluk boş.
 KURNAZ KARDEŞ - Benim tuluk dolu.
 DEĞİRMENCİ - Senin tuluk boş.
 KURNAZ KARDEŞ - Benim tuluk dolu.
 (Değirmeni yansılayanlar Kurnaz Kardeş'in üzerine yürürler ve onu ortalarına alırlar).
- DEĞİRMEN - Senin tuluk boşsss...
 KURNAZ KARDEŞ - Ne yapalım canım, biz de bir mahkemeci var, ona gidip sorarız.
 (Değirmenci ve Kurnaz Kardeş Hakim'in yanına giderler).
- HAKİM - Getirin bakayım tuluğu. Bu tuluk doluymuş. Eğilip bükülmemiş de. Bu adamın buğdayını öğütüp teslim edeceksin.
 (Değirmenci üzgün tuluğu alır değirmene gider. Değirmen taşları üzgün)...
- DEĞİRMEN - Değirmen üstü çiçek
 Oy kızlar naz eyleme
 Orak getirin biçek
 Ölürem kızlar naz eyleme.

KURNAZ KARDEŞ - Vay benim canım kardeşim. Ne başın önünde durup durun?

SEFİL KARDEŞ - Düşünüyordum da.

KURNAZ KARDEŞ - Öyle düşünmekle olur mu benim sazan kardeşim. Düşün düşün boktur işin. Gel hele gel.. Ben ne ettim biliyon mu?

SEFİL KARDEŞ - Ne ettin?

KURNAZ KARDEŞ - Değirmenci var ya?

SEFİL KARDEŞ - Hee.

KURNAZ KARDEŞ - Tuluğun içine bastım havayı, göturdüm ona kardeşim, kardeşim. Hadi durma kardeşim, akıllı ol, çalıştır saksıyı.

(Sefil Kardeş de tuluğu havayla doldurur).

DEĞİRMEN - Değirmen üstü çiçek

Oy kızlar naz eyleme

Orak getirin biçek

Ölürem kızlar naz eyleme.

SEFİL KARDEŞ - Selamünaleyküm değirmenci.

DEĞİRMENCİ - Aleykümselam.

SEFİL KARDEŞ - Benim tuluk dolusu buğdayımı öğüt, sabahleyin gelip alayım.

DEĞİRMENCİ - Olur. Sen getir bakayım tuluğu şuraya.

SEFİL KARDEŞ - Burası iyiydi.

DEĞİRMENCİ - Gel şuraya koy.

SEFİL KARDEŞ - Burası daha iyiydi.

(Değirmeni yansılayanlar Sefil Kardeş'i dairenin içine alırlar, türkü ve dansla dizleriyle vururlar).

DEĞİRMEN - Değirmen üstü çiçek

Oy kızlar naz eyleme

Orak getirin biçek

Ölürem kızlar naz eyleme.

(Sefil Kardeş yediği dayağın acısıyla kardeşine gider).

SEFİL KARDEŞ - Off... Bana yapacağın bu muydu?

KURNAZ KARDEŞ - Ne oldu benim güzel gözlü kardeşim?

SEFİL KARDEŞ - Değirmenci çok sinirliymiş. Ne derim kaldı, ne gerim yahu.

KURNAZ KARDEŞ - Sinirli değildi esasında ama.. Ben onunla sabahınan bir demli çay içtiydim, ondan sinir bağlamış olacak herhal.

SEFİL KARDEŞ

- Yahu, o demli çayı ben de içtim, beni de bir sinir bağladı ki...

(Kardeşinin başına vurur ve onu öldürür. Köylüler ölen kardeşin başına toplanırlar ve ağıt yakarlar).

KÖYLÜLER

- İğne yoktur
İplik yoktur
İpliksiz ölen bu köpek.

Otu yoktur
Suyu yoktur
Susuz ölen bu köpek.

(Ağıt sırasında Kurnaz Kardeş dirilir ve oynamaya başlar. Yüzünde yufkadan yapılmış bir mask vardır).

KARTAL OYUNU

Topal kartal ağzında bir koyun postuyla sahneye girer, ortada döndükten sonra postu ortaya bırakır. Ardından Aptal Kartal girer, ortada dönerken sağdan ve soldan Ana Kartal ile Kurnaz Kartal girip postu almaya çalışırlar. Stilize hareketlerle post kavgası yaparlara. Onlar kavga ederken, Aptal Kartal gelir, postu alır ve gider.

1. KÖYLÜ
KÖYLÜLER

- Elinize, kolunuza sağlık.
- Bir oyun daha oynayalım.. Ne oynayalım?.. Çalıcırpı oynayalım..

1. KÖYLÜ

- Tamam, önce ağacımızı bulalım. Tahsin Ağa deminden beri ortada oturuyor. Tahsin Ağa ağaç olsun.. Sen çoban ol.. Sen köpek.. Sizler benim kızlarım olun, siz de koyun olun... Kızlar hazırlanırken gençler de bir Ankara oynasınlar bakalım.

KÖYLÜLER

- Tamam, haydi damadı oynatalım.

*Güvercin uçuverdi
Kananın açiverdi
Ben yandım aman ayırlamam.
El oğlu değil mi aman aman
Sevdi de kaçiverdi.*

*Oy farfara farfara
Ateş düştü şalvara
Ağzım dilim kurudu
Kız yalvara yalvara.*

*Daracık daracık sokaklar
Kızlar misket yuvarlar
Kızlara koca vermiyor
Kocaman kocaman karılar.*

(Ağacı yansıl原因an Tahsin Ağa sahnenin ortasında kolları havada beklemektedir. Çoban kaval çalarak koyunlarını otladır. Sonra uykusu gelir, ağacın dibine yatar ve uyur. Kadın giysileri geymiş iki kişi türkü söyleyerek girer ve sahnenin sağında bulunan babalarının yanına otururlar).

1. VE 2. KIZ
BABA
- Hululi huli, hululi huli, hululi huli, hululi huli.
- Uuf, hava da bir soğuk ki,.. Kız, siz bulaşık yıkamaktan başka bir bok bilmez misiniz? Soğuktan donuyok. Gidin de çalı-çırpı toplayın hadi.
1. KIZ
- Babam da bizi hep çalı toplamaya gönderiyo, bir gün başımıza bir iş gelecek.
2. KIZ
- He valla, gelecek.
1. KIZ
- Başım da bir ağrıyo, bir ağrıyo ki.
2. KIZ
- Geçmiş olsun.
(Türkü söyleyerek çalı-çırpı toplamaya başlarlar).
1. VE 2. KIZ
- *Ormanda çalı mıyım
Çalının dalı mıyım
Tokatlılar dururken
Başkasın alır mıyım?
Ormanda çalı,.. mıyım..*
1. KIZ
- Kız Fadime.
2. KIZ
- Ne var Zeynep.
1. KIZ
- Bak ne buldum.
2. KIZ
- Ne buldun?
1. KIZ
- Bir çalı.
2. KIZ
- O ne biçim çalı?
1. KIZ
- Bu da çalının dalı.
2. KIZ
- Geldim Zeynep.
1. KIZ
- Kız bu büyüyor.
2. KIZ
- Korktum geri gidiyom.
1. KIZ
- Bunun gözü de var.
2. KIZ
- Kız hayvan neyim olmasın, ısırır mısırrır.
1. KIZ
- Kadife gibi,..
2. KIZ
- Mantar cinsi herhal.

1. KIZ - Katmer, katmer.
 2. KIZ - Kız bana birşeyler oluyor.
 1. KIZ - Canın çıkmasın. Hadi bir dene.
 2. KIZ - Sen büyüksün, önce sen dene.
 1. KIZ - Yok önce sen dene.
 2. KIZ - Sen etrafa bak.. Ayy..ayy..
 1. KIZ - Nasıldı kız?
 2. KIZ - Bir de sen dene.
 1. KIZ - Etrafa bak kimse olmasın.
 2. KIZ - Kimsecikler yok.
 1. KIZ - Ayy.. ayy..
 2. KIZ - Ne oldu kız?
 1. KIZ - Başımın ağrısı neyim kalmadı.
 2. KIZ - Her derde deva canım. Aaa, öldü galiba.
 1. KIZ - Yok canım, şaşkınlıktan bayıldı.
 2. KIZ - Bundan sonra çalı toplamaya hep buraya gelelim.
 1. KIZ - Olur, hadi gidelim.
 1. VE 2. KIZ - Baba, çalı, çalı..

(Bütün köylüler davul ve zurna eşliğinde, elele tutuşarak seyirciye dönerler, türkü söylerler ve halay çekerler).

KÖYLÜLER

- *Yoğurt koydum dolaba ellere vay
 Bugün başım kalaba ellere vay
 Seni doğuran ana ellere vay
 Olsun bana kaynana ellere vay*

- *Giymiş pembe şalvarı
 Sallanır saçakları ellere vay*

*Yoğurdun üstü kaymak ellere vay
 Olur mu yare doymak ellere vay
 Yare doydum diyenin ellere vay
 Caizdir boynun vurmak ellere vay.*